

**Stowarzyszenie Na Rzecz
Konstruktywnych Relacji
„MIĘDZY LUDŹMI”**

**MINISTER
EDUKACJI
NARODOWEJ**

Falochron program profilaktyki wczesnej wobec
zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży.

Finansowany ze środków Ministerstwa Edukacji Narodowej w ramach otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego Środowiskowy program profilaktyki jako systemowe rozwiązania w środowisku lokalnym ukierunkowane na wspomaganie ucznia w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu. Uruchamianie lokalnych zasobów instytucjonalnych i ludzkich dla wspierania szkół w prowadzeniu skutecznych działań wychowawczych i profilaktycznych.

REALIZACJA: w okresie od 2016-10-03 do 2018-12-31

Program został opracowany na podstawie Programu Falochron dla Województwa Dolnośląskiego w ścisłej współpracy z autorem FALOCHRONU – dr hab. Jackiem Kurzepą, prof. SWPS Wrocław, socjologiem młodzieży.

Projekt programu opracowano na podstawie książki: Jacek Kurzepa. *Falochron. Zintegrowany program wczesnej profilaktyki wobec zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży*. Agencja Wydawnicza Argi s.c., Wrocław 2006.

Dlaczego Falochron?

FALOCHRON, gdyż o niego rozbijają się nieprzyjemne sztormowe fale. Ma za zadanie chronić ląd i żyjących na nim ludzi. Jest wzmocnieniem dla obszarów często narażonych na szkwał, podmycia, porywy wiatru, niszczycielską ślepą siłę Natury. Siła ta zarówno może tworzyć niezapomniane rajskie widoki, jak i wzniecać huragany, tornada i niszczyć bez opamiętania.

Czego dotyczy Falochron?

FALOCHRON jest pomyślany jako program profilaktyczny polegający na NAKŁADANIU na JEDNOSTKĘ, rozmaitych podobnych do stref falochronu- **wzmocnień** - przeciwko przeciwnościom losu.

Opis projektu

Zadanie będzie polegało na stworzeniu spójnego środowiskowego programu profilaktycznego Falochron, który zostanie zaimplementowany w 16 województwach równocześnie. Falochron został opracowany na podstawie analizy oraz diagnozy przeprowadzonej przez Stowarzyszenie w trakcie prac nad kształtem programu. Założone cele i działania bezpośrednio odpowiadają na postawioną diagnozę. Innowacyjność programu polega przede wszystkim na jego uniwersalności - każdorazowo przeprowadzana będzie diagnoza, a tworzenie konkretnych programów w konkretnych szkołach będzie realizowane na podstawie narzędzi stworzonych w ramach Projektu Falochron. Korelacja czynników chroniących do czynników ryzyka w kontekście zachowań problemowych jest podstawą działań profilaktycznych podejmowanych w ramach projektu w pracy z uczniami, nauczycielami, rodzicami oraz środowiskiem okołoszkolnym. Doświadczenia praktyków zajmujących się profilaktyką i wychowaniem pokazują, że istnieją sprawdzone działania przynoszące pozytywne efekty. Działania te nazywamy rekomendacjami do działań profilaktycznych na takich działaniach zostanie oparty projekt Falochron dla Polski. Do tych rekomendacji należą m.in. następujące przedsięwzięcia:

- inwestowanie w kształtowanie konstruktywnych zainteresowań młodzieży poprzez zapewnianie atrakcyjnych form pozalekcyjnych,
- stworzenie obszaru do działań i rozwoju dla tzw. dzieci ulicy zaniedbywanych przez rodziców, opiekunów, np. stworzenie alternatywnych zajęć skonstruowanych w taki sposób, aby dostarczyć elementy kontrolowanego ryzyka (sporty ekstremalne, sporty walki, turystyka, szkoła przetrwania),
- psychoedukacja rodziców poszerzenie wiedzy o takie zagadnienia jak: rola ojca w wychowaniu dziecka, monitorowanie miejsc, gdzie nastolatek spędza czas poza domem, znaczenie i podtrzymywanie zainteresowań przez dziecko, kształtowanie i wzmacnianie umiejętności konstruktywnego rozwiązywania konfliktów,
- relacje rodzic dziecko, wskazując na znaczenie rozmowy, dialogu pomiędzy rodzicami a dziećmi, więzi emocjonalnej, uczestnictwo rodzica w życiu dziecka przekraczanie progu pokoju, angażowanie sąsiadów i innych dorosłych z miejsca zamieszkania w lokalną sieć wsparcia działań szkoły i rodziców uczniów,
- jasny i spójny przekaz szkoły, rodziców związany z brakiem akceptacji dla zachowań ryzykownych,
- stworzenie systemu opieki pedagogiczno-psychologicznej dla uczniów doświadczających problemów psychicznych, kryzysów rozwojowych, problemów rodzinnych i szkolnych.

Projekt będzie miał także za zadanie wywołanie w świadomości społeczności lokalnych przekonania o konieczności prezentowania właściwych, dojrzałych i spójnych postaw oraz podejmowania aktywnych, pozytywnych wychowawczo i socjalizacyjnie zachowań oraz tworzenie aktywnych środowisk wsparcia dla działań profilaktyczno- resocjalizacyjnych. W centrum wszystkich tych działań będzie uczeń. Projekt Falochron to także integracja i koordynacja działań wszelkich służb, instytucji oraz organizacji podejmujących działania na rzecz zapobiegania zachowaniom ryzykownym młodzieży.

Beneficjenci

W projekcie weźmie udział nie mniej niż **10 208 osób** (w działaniach bezpośrednich).

Będą to:

- Nauczyciele ze szkół tworzących Falochrony oraz pozostali nauczyciele ze szkół, w których będzie realizowany Falochron.

Grupa ta będzie uczestniczyła w:

- ❖ szkoleniach przeprowadzanych przez Instruktorów (szkolenia z metodologii tworzenia Falochronu, jego roli, założeń, oczekiwanych rezultatów, sposobów realizacji itd.)
  - ❖ spotkaniach z radą pedagogiczną - przekazanie idei Falochronu, sposobu wdrażania, przewidywanych rezultatów, tworzeniu Zespołu Falochronu na terenie szkoły, przeprowadzeniu diagnozy problemów, tworzeniu i realizacji Szkolnego Falochronu,
  - ❖ spotkaniach w grupie superwizyjnej z Instruktorami,
  - ❖ projektowaniu dalszych działań we współpracy z rodzicami oraz instytucjami okołoszkolnymi,
  - ❖ upowszechnianiu i promocji Falochronu.
- Policjanci. Grupa ta będzie uczestniczyła w konsultacjach specjalistycznych, konferencjach, spotkaniu roboczym,
  - Uczniowie podejmujący zachowania ryzykowne (podział jw.) + pozostali uczniowie w szkole. **Grupa ta jest najważniejszą grupą odbiorców Falochronu, będzie uczestniczyła w badaniach ankietowych prowadzonych w szkole, po werbalizacji (stwierdzeniu) zachowań ryzykownych uczniowie będący w grupie zwiększonego ryzyka zostaną bezpośrednio objęci programem Szkolnego Falochronu.**
  - Rodzice (w korelacji do ilości uczniów objętych szkolnymi Falochronami). Grupa ta będzie brała udział w badaniach ankietowych prowadzonych w szkole, po identyfikacji niepokojących objawów w środowisku szkolnym oraz domowym rodzice uczniów będących w grupie zwiększonego ryzyka otrzymają wsparcie, pedagogizację oraz informacje o instytucjach wspomagających w środowisku lokalnym.
  - Osoby niezwiązane bezpośrednio z projektem: pracownicy poradni psychologiczno-pedagogicznych, pedagodzy, psychologodzy, dyrektorzy szkół, pracownicy placówek oświatowych w regionach.

Cele Falochronu

Głównym celem projektu jest zmniejszenie liczby młodych ludzi (13-18 lat) zbyt wcześnie opuszczających system edukacji w Polsce (ograniczenie niepowodzeń szkolnych). Zgodnie z europejską definicją osoba opuszczająca przedwcześnie system edukacji zazwyczaj odnosi się do osoby wieku od 18 do 24 lat, która ukończyła szkołę przed zakończeniem poziomu gimnazjum. Głównymi problemami, w oparciu o które tworzyliśmy cele projektu, to przede wszystkim niewystarczająca ilość działań profilaktycznych w obszarze zachowań ryzykownych młodzieży, a tym samym zbyt mało działań służących diagnozie oraz przeciwdziałaniu niepowodzeniom szkolnym. Ograniczenie zjawiska wczesnego kończenia nauki stało się jednym z najważniejszych celów UE. Opracowana przez KE w 2010r. Strategia Europa2020 zakłada obniżenie do 2020r. odsetka uczniów wczesnie kończących naukę w UE do poziomu nieprzekraczającego 10%. Jednocześnie rekomendacja Rady UE z 2011r. zobowiązała państwa członkowskie m. in. do opracowania krajowych strategii ograniczania ELET (Early Leavers from Education and Training) w 2020 r. do 4,5% (obecnie w Polsce 5,7%).

Cel główny będzie realizowany poprzez cele szczegółowe, tj.:

1. Zmniejszenie ilości dzieci i młodzieży sięgających po środki psychoaktywne (w tym dopalacze) oraz alkohol.
2. Zwiększenie świadomości szkodliwości działania środków psychoaktywnych oraz alkoholu w środowisku szkolnym oraz okołoszkolnym.
3. Podniesienie poziomu wiedzy i kompetencji u nauczycieli/pracowników instytucji okołoszkolnych w zakresie pracy w obszarze pracy z dzieckiem narażonym na zachowania ryzykowne.
4. Podniesienie poziomu wiedzy i kompetencji u rodziców w zakresie reagowania i postępowania z dzieckiem narażonym na zachowania ryzykowne.
5. Podniesienie kompetencji u dzieci i młodzieży m.in. w obszarze kształtowania właściwych postaw, komunikacji interpersonalnej, asertywności, współpracy w grupie, radzenia sobie ze stresem oraz agresją (w tym autoagresją).

Cel główny oraz cele szczegółowe zostaną zrealizowane poprzez opracowanie oraz wdrożenie w życie szkół programów profilaktycznych Falochron, które poprzedzone diagnozą w każdej placówce będą odpowiadać na problemy występujące w konkretnej szkole. Podniesienie kompetencji u nauczycieli oraz rodziców zostanie zrealizowane poprzez spotkania, szkolenia oraz zaplanowane w szkolnych Falochronach działania. Podniesienie kompetencji i wiedzy u dzieci i młodzieży zostanie osiągnięte w trakcie realizacji szkolnych Falochronów i będzie mierzone na każdym etapie realizacji projektu. Na podniesienie kompetencji u rodziców wpłynie także opracowanie i nakręcenie filmu edukacyjnego o czynnikach ryzyka oraz sposobach im przeciwdziałania. Wiedzę u nauczycieli będzie podnosić pakiet multimedialny zawierający Webinaria oraz szkolenia, podręcznik dobrych praktyk oraz opracowane materiały szkoleniowe oraz wdrożeniowe do projektu.

Falochron KROK po KROKU

- 1. Spotkanie robocze** zaplanowane na początku projektu. W spotkaniu będą uczestniczyć pracownicy psychologowie i pedagodzy, członkowie stowarzyszenia, przedstawiciele policji, PARP, Biura Rzecznika Praw Dziecka oraz innych instytucji bezpośrednio zaangażowanych w działania profilaktyczne dla młodzieży. W czasie tego spotkania planujemy cztery warsztaty podczas których opracujemy robocze wersje dokumentów koniecznych do dalszych działań w ramach projektu (w tym obszary tematyczne dla socjologa). W związku z tym, iż chcemy aby nasze działania były maksymalnie komplementarne oraz odpowiadały na potrzeby całego środowiska okołoszkolnego chcemy w czasie tego dwudniowego spotkania zorganizować panele dyskusyjne tzw. stoliki tematyczne w celu wypracowania jak najlepszych materiałów do dalszej pracy. Osoby, które zdecydują się na udział w spotkaniu oraz te, które zostaną zaproszone będą uczestniczyć we wszystkich działaniach upowszechniających rezultaty projektu. **Spotkania przy stolikach tematycznych** pozwolą nam usystematyzować wiedzę w poszczególnych obszarach merytorycznych przyszłych szkolnych programów (np. stolik dot. cyberprzemocy, prostytucji, ksenofobii itd.). W tym działaniu wezmą udział: osoby pracujące w obszarze edukacji, z uwzględnieniem pracowników szkół kształcących młodzież w wieku 13-18 lat; osoby tworzące środowisko okołoszkolne w każdym z regionów gdzie będzie realizowany projekt, w tym także policja; fundacje i stowarzyszenia zajmujące się tematem profilaktyki zachowań ryzykownych w regionach, gdzie będzie realizowany projekt; władze oświatowe oraz instytucje związane z oświatą; przedstawiciele uczelni wyższych.
- 2. Szkolenie dla instruktorów + Webinarium** 40 godzinne szkolenie dla osób, które będą przeprowadzać szkolenia w regionach (20 godzin szkolenia stacjonarnie + 20 godzin Webinarium). Szkolenie będzie prowadzone w 6 grupach dla 96 osób. Ilość instruktorów w regionie uzależniona jest od ilości szkół (brano pod uwagę gimnazja, zgodnie ze stanem na 30 września 2015 r. (dane MEN).
- 3. Jednodniowa konferencja rozpoczynająca projekt** - podczas konferencji zostaną przekazane główne założenia projektu, materiały, omówione zaplanowane narzędzia badawcze oraz oczekiwane rezultaty. Na konferencje zostaną zaproszone media oraz wszystkie osoby, które brały udział w spotkaniu roboczym. Konferencja będzie miała charakter merytoryczny.
- 4. Szkolenia dla nauczycieli realizatorów.** Szkolenia będą prowadzone w 96 grupach dla 576 nauczycieli realizatorów oraz innych chętnych nauczycieli ze szkół. Szkolenia prowadzone są w formie warsztatów i służą nauce budowania szkolnych Falochronów, stąd istotne są małe grupy warsztatowe.

Szkolenia będą realizowane w modułach tematycznych zgodnych z modułami szkoleniowymi w ramach Projektu Falochron:

Moduł I diagnoza środowiska szkolnego, diagnoza problemów młodzieży,

Moduł II upowszechnianie wiedzy dotyczącej wagi czynników chroniących obejmujących właściwe więzi rodzinne młodych ludzi, wzmacniające relacje,

Moduł III korygowanie niewłaściwych zachowań, modelowanie konstruktywnych działań wychowawczych w środowiskach szkolnych, związanych z szeroko rozumianym klimatem szkoły,

Moduł IV tworzenie systemowych interdyscyplinarnych oddziaływań w zakresie działalności instytucji i służb pracujących na rzecz edukacji, wychowania i bezpieczeństwa dzieci i młodzieży.

Szkolenia będą prowadzone przez instruktorów wyszkolonych w poprzednim etapie.

5. Konferencje regionalne - podczas konferencji zostaną przekazane główne założenia projektu, materiały, narzędzia badawcze oraz oczekiwane rezultaty w województwach. Odbiorcami będą dyrektorzy szkół, pracownicy poradni psychologiczno-pedagogicznych, policja, profilaktyczne środowiska okołoszkolne. Podczas konferencji instruktorzy wraz z przedstawicielami Stowarzyszenia rozpoczną implementację Falochronu w województwach. Konferencje będą miały charakter merytoryczny.

6. Realizacja szkolnych Falochronów, na którą składają się:

- przeprowadzenie diagnoz w szkołach,
- stworzenie programów profilaktycznych Falochron dla konkretnych placówek (192 programy profilaktyczne),
- praca w szkołach w oparciu o szkolne Falochrony,
- superwizje,
- bieżąca analiza wszystkich wniosków i analiz płynących ze szkół.

Szkolne Falochrony przewidują swoje oddziaływanie w następujących strefach:

STREFA I diagnoza środowiska szkolnego, diagnoza problemów młodzieży. Strefa bazująca na relacjach rodzinnych młodych ludzi, ich więziach z osobami znaczącymi, na indywidualnych doświadczeniach rozwojowych, związanych z tworzonym systemem wartości, postaw, kapitale osobowościowym. Trzeba zadbać o to, by młody człowiek miał konstruktywne wzorce do naśladowania oparte na wartościach humanistycznych.

STREFA II odnoszącej się do środowiska szkolnego, w którym funkcjonuje młody człowiek. Tu brane pod uwagę są wszelkie uwarunkowania związane z edukacją, szeroko rozumianym klimatem szkoły (wpływami wychowawczymi, relacjami rówieśniczymi itp.)

STREFA III korygowanie niewłaściwych zachowań, modelowanie konstruktywnych działań wychowawczych w środowiskach szkolnych, związanych z szeroko rozumianym klimatem szkoły.

STREFA IV związana z działalnością instytucji i służb pracujących na rzecz edukacji, wychowania i bezpieczeństwa dzieci i młodzieży.

Nadzór nad realizacją szkolnych Falochronów będą pełnić nauczyciele przeszkoleni w projekcie. Nadzór nad nimi pełnią instruktorzy, a bezpośrednią pomocą merytoryczną służą członkowie stowarzyszenia. Nadzór nad organizacyjną częścią spotkania sprawuje koordynator projektu.

- 7. Opracowanie podręcznika dobrych praktyk.** Podręcznik będzie zawierał wybrane Programy Falochron oraz opisywał mechanizmy zmian, które zachodziły w czasie realizacji projektu. Podręcznik powstanie na podstawie szkolnych Falochronów oraz ewaluacji projektu. Do stworzenia podręcznika konieczne będzie podsumowanie wszystkich analiz i ankiet zaplanowanych w obszarze ewaluacji projektu.
- 8. Wojewódzkie Spotkania dla młodzieży prezentujące szkolne Falochrony.** W każdym z województw odbędzie się spotkanie dla uczniów i nauczycieli ze szkół, w których był realizowany program Falochron. Podczas tych spotkań zostaną wybrane najlepsze Falochrony, które zostaną zaprezentowane na ogólnopolskim przeglądzie Falochronów. Za organizację spotkań odpowiadają instruktorzy w regionach oraz nauczyciele w szkołach Falochronowych.
- 9. Ogólnopolskie spotkania młodzieży prezentujące najlepsze 16 szkolnych Falochronów.** Na tym spotkaniu będziemy chcieli pokazać przede wszystkim rezultaty projektu, a jednocześnie nagrodzić wszystkich, którzy wzięli udział w Programie Falochron. Spotkanie będzie służyło przede wszystkim upowszechnianiu rezultatów projektu oraz pokazaniu, jak środowiskowy program wychowawczo-profilaktyczny Falochron zmienił podejmowane w placówkach działania profilaktyczne. Zarówno na to, jak i na spotkania w regionach będziemy chcieli zaprosić wszystkich zaangażowanych w Falochron na różnych jego poziomach realizacji, także tych, których będziemy chcieli przekonać do realizacji Falochronu już po zakończeniu projektu.
- 10. Dwudniowa konferencja podsumowująca projekt.** Konferencja będzie miała na celu omówienie projektu, podsumowanie ewaluacji. Poza zaplanowanymi wykładami nt. programu Falochron planujemy także, aby dyrektorzy szkół oraz pedagodzy/psycholodzy szkolni podzielili się z innymi uczestnikami spotkania informacją nt. roli oraz rezultatów Falochronów w ich szkole. Konferencja zostanie przeprowadzona w oparciu o dwa moduły:
  - moduł teoretyczny dotyczący prezentacji rezultatów Falochronu. Osoby bezpośrednio odpowiedzialne za nadzór nad rezultatami Projektu zaprezentują je szerokiemu gronu odbiorców oraz szczegółowo wyjaśnią, jak wykorzystywać je w działaniach profilaktycznych w placówce.
  - moduł warsztatowy, podczas którego zostaną omówione stworzone Falochrony pod kątem konkretnych zachowań ryzykownych.

Konferencja będzie organizowana przez biuro projektu przy nadzorze merytorycznym członków stowarzyszenia.

Zostanie także przedstawiony raport o skuteczności Programu Falochron połączony z wykładem nt. profilaktyki w obszarze zbyt wczesnego opuszczania systemu edukacji. Na konferencję zostaną zaproszeni goście zaangażowani w pracę na rzecz projektu, a także dyrektorzy placówek oświatowych zainteresowani wdrożeniem programu Falochron w swoich szkołach. O konferencji zostaną poinformowane władze oświatowe oraz instytucje zainteresowane problemem profilaktyki w pracy z młodzieżą (m. in. ośrodki szkolno-wychowawcze, poradnie psychologiczno-pedagogiczne,

światlice środowiskowe, ośrodki pomocy społecznej). Działanie to odnosi się do wszystkich celów szczegółowych projektu oraz wpływa bezpośrednio na realizację celu głównego.

Zakładane efekty

1. Kompleksowe programy profilaktyczne dla 96 szkół. Dzięki budowie szkolnych programów nauczyciele w wybranych szkołach będą mieli możliwość uczestniczenia w szkoleniach nt. budowania programu profilaktycznego Falochron, a tym samym poszerzenia swojej wiedzy i kompetencji w obszarze profilaktyki. Stworzone Szkolne Falochrony będą bazą do opracowania podręcznika dobrych praktyk.
2. Jeden materiał multimedialny ze szkoleń oraz Webinarów, który będzie przydatny przy dalszej implementacji Falochronu.
3. Zwiększenie świadomości problemu zbyt wczesnego opuszczania systemu edukacji przez młodych ludzi oraz wzrost wiedzy i doświadczenia u nauczycieli/pedagogów/psychologów/rodziców w obszarach szkoleń tematycznych zrealizowanych w czasie projektu.
4. Podręcznik dobrych praktyk za pomocą którego wszyscy chętni do budowania szkolnych programów w placówkach, które nie uczestniczyły w projekcie będą mieli możliwość budowania własnych Falochronów w oparciu o narzędzia stworzone w czasie projektu oraz szczegółowe instrukcje zawarte w podręczniku.
5. Strona internetowa Programu Falochron, gdzie będą wszystkie informacje konieczne do budowania Szkolnych Falochronów. Na stronie będą także dostępne wszystkie stworzone w czasie projektu rezultaty. Planuje się także korzystanie z mediów społecznościowych, gdzie będą informacje odsyłające do konkretnych dokumentów, bądź materiałów multimedialnych dostępnych na stronie internetowej.

